

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESSENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ANGLIJA ZAHTEVA MORATORIJ

Intervencija angleškega poslanika pri ameriškem zunanjem ministru v zadevi plačila vojnih dolgov — Amerika namerava vsem dolžnikom priznati enake ugodnosti kakor Angliji

Washington, 1. nov. Včeraj je angleški poslanik v Washingtonu Linvest posetil zun. ministra Stimsona in imel z njim dolg razgovor. Ta sestanek je vzbudil v vseh političnih krogih in diplomatskih krogih ogromno pozornost. V teh krogih vlada prepričanje, da je angleški poslanik izročil zunanjemu ministru spomenico, ki se nanaša na plačilo obroka angleških vojnih dolgov v Ameriki, ki zapade 15. decembra. Splošno se zadržuje, da je Anglija zahtevala moratorij.

To mnenje zlasti potrjuje izjava visokega uradnika finančnega ministrstva, ki poudarja, da je veljal poset angleškega poslanika v prvi vrsti finančnemu ministru. Iz tega sklepa, da so v ozadju pred vsem finančne zadeve, ki pa ne morejo biti nič drugega kakor vojni dolgov.

V zvezo s tem korakom Anglije spravljajo tudi predčasni povratek Hooverja v Washington. Hoover je odpotoval iz Paloalta v Washington en dan prej, kakor pa je bilo določeno. Hoover bo imel danes daljši razgovor

z novoizvoljenim predsednikom Rooseveltom in splošno mislijo, da se bo njun razgovor nanašal na vprašanje angleškega moratorija.

V ameriških političnih in diplomatskih krogih so razširjene vesti, da bo Amerika priznala enake ugodnosti, kakor jih bo dobila Anglija, tudi vsem drugim državam dolžnicam, ki bi zaprosile za moratorij. Gotovo pa je, da je dobila Anglija že poprej primerna zagotovila, ker je sicer malo verjetno, da bi kar na slepo zahtevala moratorij.

Dve minuti molka

Ljubljana, 11. novembra. Nedvomno bi zdaj ne proslavljali premirja, če bi svet obmolnil dve minuti, predno se je spustil v največjo zgodovinsko blaznost; samo dve minuti bi se morali globoko zamisliti, spomniti se, da smo ljudje ter se vprašati po smislu in upravičenosti zverskega klanja, pa bi zdaj svet ne trpel tako na posledicah najstrašnejše človeške zablode. Kdor je danes ob 11. obmolnil ob tej misli, je pojmoval pravilno pomen mirovnega dne.

Mirovni dan pa moramo pojmovati tudi tako, da ga ne obhajamo le zaradi tega, da obmolnimo dve minuti; v globoki misli in bolečini zaradi nepopisnega gorja, ki ga je rodilo svetovno klanje — utihne vse, kot da zastrni svet ob spoznanju kako se je moglo človeštvo tako grozno spozabiti — toda moral bi tudi grmeti po vsem svetu vsaj dve minuti glas: Vojna je zločin! Tisti dve minuti molka ne pomenita, da morajo ljudje molkati večno; pomenita, da so predloži molčali; govorita, da bi morali obmolniti vsi tisti, ki zagovarjajo vojno, ki jo pripravljajo, in ki kupujejo s človeško krvjo: opominjajo nas, da se naj vendar že zberemo in združimo vsi, ki čutimo človeško, ter nastopimo enotno proti svetovni reakciji.

Zakaj vendar prijatelji miru in zagovorniki človečnosti ne organiziramo pokreta zoper zverstvo, zoper atavistične izrodke in zoper najostudnejše divjaštvo, ki ga zagovarja le popolni divjaki brez trohice srčne omike? Mir je še vedno ogrožen. Ljudje se pa tega ne zavedajo dovolj. O uspehih neštetihih mirovnih konferenc ne moremo govoriti. Kdor prouči nekaj poročil o teh konferencah, lahko sprevi, da se diplomati le pripravijo o tem, katera država sme biti bolj oborožena. Da je vojna povsem nedopustna ter da nikakor ne sme biti več orožje sredstvo za reševanje mednarodnih sporov — o tem niso še razpravljali na nobeni seji, kot da je mir le iluzija. Nič se ni naglašalo, da se nobeni državi ne bo treba braniti, ko bodo vse države razorožene, kajti, če ni napadalca, ne

more biti tudi napada. Ne, na konferencah razpravljajo le v duhu povojnih pogajanj, kot da države »magačevale« le diktirajo »premaganim«, da naj molče, ko se one oborožujejo.

Tega človeštvo ne sme mirno dopuščati. Ljudje ne smejo več prepuščati svoje usode v rokah maloštevilnih, brezvestnih posameznikov! Ljudstvo naj spregovori! Tisti, ki bi se pa radi klali, se naj zbero pod orožjem ter se naj pokoljejo! Če smejo nekateri svobodno, brez kazni, hujskati na vojno, si morajo ljudje vzeti pravico, da propagirajo mir ter odločno nastopijo zoper zločinstvo! Da, ljudje so vedno pripravljeni delati, ustvarjati materialne dobrine, tudi z žrtvami, toda nihče jim ne bo več mogel dopovedati, da morajo umreti, kar so naredili, da se morajo klati zaradi neklih idealov in da morajo sovražiti sebi enake ljudi, ki so prav tako nedolžni. Proč s frazami, odkrito si poglejmo v oči! Da, res ljudje hrepeno po svobodi, toda ne žele jih po krvi! Ne jemljite ljudem kruha, ne govorite jim o idealih, katerih niti sami ne razumete, ne kratite jim svobode mišljenja, ne vzgajajte jih v imenu plemenitosti v divjake — pa se bo vse uredilo brez klanja!

Vse ljudi bo združilo spoznanje, da ni sveteljšega ideala kot svetovni mir, človečanska ideja. Dvignil se bo pokret, kakršnega še ni nihče doživel, ponizani in razžaljeni se bodo dvignili zoper oblast pesti, manifestirali bodo za zmago duha nad nasiljem, obsodili bodo zverstvo in zverji, kajti neizprojen življenjski zakon je, ki velja za človeštvo, da živi le tisto, kar se izpopolnjuje; bistvo življenja je isto, vedno z njegovim smislom — evolucija. K boljšemu je usmerjeno človeštvo in čim bolj zajezuje njegov napredek reakcija, tem silnejši bo izbruh, ko se bo porušil jez.

Samo dva trenutka še obmolnimo, da bomo potem tem silnejše dvignili glas, pred katerim bo utihnilo vse drugo, glas, ki bo pretresel svet do temelja, ki bo triumfalni klic zoper reakcijo, nasilje ter zločinstvo: **Zahtevamo mir!**

Strahovito neurje na Kubi in Jamajki

Silen orkan je opustošil cele pokrajine — Po dosedanjih vesteh je nad 1000 mrtvih — Škoda je nepregledna

Kingston (Jamajka), 11. nov. Nad vso pokrajino je divjal včeraj popoldne strahovit orkan, ki je povzročil nepregledno škodo. Podrobnosti še niso znane, ker so prekinjene skoraj vse telefonske zveze, v kolikor pa se da položaj pregledati že sedaj je škoda ogromna. Vsa letina banan je uničena. V Montegobaiu je poplava uničila prog v dolžini 20 km.

Posebno hudo je prizadeta tudi vsa srednja Kuba. Računa se, da je samo na Kubi zahtevala katastrofa nad tisoč smrtnih žrtev. Posebno hudo so prizadela mesta Puerto Principe, Santa Cruz del Sur in Camaguey, ki so popolnoma uničena. V lukah se je potopilo mnogo ladij. Zlasti mesto Camaguey je docela v razvalinah.

Newyork, 11. nov. AA. Število mrtvih zaradi orkana na Kubi cenijo že na 1000. Orkan je divjal s hitrostjo 200 milj na uro. Posebno je prizadel pokrajino Puerto Principe, kjer je malone docela razrušil mesti Santa Cruz in Camaguey. Jezovi, ki varujejo mesto Santa Cruz, so se podrli in vode so preplavile mesto. Na srečo pa se je večina prebivalcev vendarle še lahko rešila iz ogroženih hiš. Škoda je ogromna. Več ladij v lukah se je potopilo. V Camagueyu je orkan zahteval več človeških žrtev. Hiše je kar odnesel. Vse ceste, telefonske in brzojavne zveze so pretrgane. Tudi Jamaika je hudo trpela od orkana. Vsa letina banan je uničena.

Neurje tudi v Italiji

Rim, 11. novembra. V Kalabriji je vladalo včeraj hudo neurje. Po dosedanjih vesteh je 18 mrtvih. Reka Torpido je prestopila bregove, porušila več mostov in mnogo hiš. Zlasti hudo je prizadela občina Grotteria. Samo v tem kraju je 9 mrtvih. V občini Mammaria je 8 mrtvih. Hudo je prizadeta tudi tirenska obala. Železniška proga Rocella — Calabria je na mnogih krajih razdejana. Telefonske zveze so prekinjene s 30 občinami.

Italijansko-madžarsko prijateljstvo

Gömbös o svojem posetu v Rimu — Italijanski tisk za revizijo trianonske mirovne pogodbe

Rim, 11. nov. O sprejemu bolgarskega ministrskega predsednika Gömbösa pri Mussoliniju poročajo uradno: Oba državnika sta proučila skupno splošni politični položaj in posebej se vsa ona vprašanja, ki posebno zanimajo obe državi. Proučila sta tudi možnost poglabitve medsebojnih gospodarskih odnosov in sta pri tem ugotovila, da vlada med obema vladama popolno soglasje. Obnova sta svoječasen sklep, ki sta že dosedaj obe vladi verno izpolnjevali, da bosta tudi v bodoče najtesnejše sodelovali na političnem in gospodarskem polju ter poglobili medsebojne odnose.

Budimpešta, 11. nov. Iz vladnih krogov se izve, da namerava ministrski predsednik Gömbös po povratku iz Rima posetiti tudi Dunaj in Berlin in pričeti tam pogajanja za poglobitev medsebojnih gospodarskih in političnih odnosov.

Na poti v Rim je Gömbös sprejel v Trstu novinarje, ki jim je med drugim izjavil, da prijateljstvo, ki veže Italijo in Madžarsko, ni osnovano le na temeljih zgodovinskih tradicij, marveč predvsem v realni politiki obeh držav. Madžarska se še prav posebej v sedanjem času bori s splošno krizo. Avtarktična načela v gospodarski politiki so glavni vzrok, zaradi katerega je Madžarska zašla v velike gospodarske težave. Čim se bodo narodi med seboj spoznale in uvedli svobodnejše medsebojne trgovine, bo tudi Madžarski pomagano.

Rimski tisk objavlja dolga poročila o Madžarski in njenem sedanjem ministrskem predsedniku. Listi naglašajo, da je prišel general Gömbös v Rim, da sporočita Mussoliniju zahtavo madžarskega naroda zaradi odkrivanja lojalne fašistične politike, ki se je pokazala v tem, da je priznala »nepravilnost inferiornosti Madžarske«, ki so jo evropski državniki zagrešili s sklepom mirovnih pogodb. Madžarski so potrebne varne meje in popolna pravica do oboroževanja. Če se popravi ta krivica, kar zahteva vsa madžarska narod in s čemer se strinja tudi vsa fašistična Italija, bo mogoče zgraditi sredi Podunavja državo z velikimi in trdnimi tradicijami, v kateri bo združen ves madžarski delovni narod, ki mu bo ta

ko omogočena neodvisna bodočnost ne le zgolj v lastno, marveč v splošno evropsko korist.

Tik pred svojim odhodom iz Budimpešte je Gömbös novinarjem izjavil, da je glavni namen njegovega potovanja v Rim gospodarskega značaja. Tudi madžarski listi in predvsem »Magyar Hírlap« poudarjajo gospodarsko ozadje Gömbösevega potovanja v italijansko prestolnico. Pri tem naglašajo pričakovanje vsega madžarskega naroda, da se bo general Gömbös vrnil iz Rima s konkretnimi uspehi, ki bodo pripomogli k obnovi madžarskega gospodarstva.

Pariz, 11. nov. S. Sotrudnik »Paris Midie« je bil v Rimu sprejet od Mussolinija. Mussolini je na vprašanje, ali se ni Italija zvezala z državno, ki ni odkritosrčna napram Franciji in čije cilje se baje podpirajo v Rimu, odgovoril zaničljivo. K problemu »Vojna in mir« je izjavil Mussolini, da vojna nima za njega nič zapeljivega in da je šiba božja za človeštvo, vendar pa ni pametno trdit, da ne bo prišlo več do vojne. Italija dela in se dviga. Vojna pa bi motila to delo. To je resnica, to je njegov mir.

Seja Narodne skupščine

Včeraj se je predstavila nova vlada. — Sprememba zakona o zobozdravstvih. — Konvencija o kulturnih odnosih s Poljsko

Beograd, 11. nov. Na včerajšnji seji Narodne skupščine se je vlada predstavila Narodni skupščini. Na seji sta bila prečitana ustava o ostavki prejšnje in o imenovanju nove vlade pod predsedstvom dr. Srškića. Narodni skupščini je bil nato objavljen načrt novega občinskega zakona, ki ga je predložila vlada. (Glavno vsebino tega načrta objavlja že današnje »Jutro«.) Narodna skupščina je nato odobrila izpremembe zakona o zobozdravstvih in zobnih tehnikah.

Danes se je seja nadaljevala s istim dnevnim redom. Po odobritvi zapisnika je zahteval narodni poslanec Franjo Gruber,

Davčni škandal v Parizu

Pariz, 11. nov. Veliki davčni škandal, ki so ga glavno odkrili v Parizu, vzbuja v francoski javnosti ogromno zanimanje ter je našel odmev tudi v parlamentu. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je bila prečitana socialistična interpelacija, ki navaja, da obstoja točna lista vseh oseb, ki so zapletene v to afero. Interpelantje zahtevajo, naj se ta lista objavi in naj vlada proti vsem tem osebam uvede najstrožjo preiskavo. Interpelacija navaja imena mnogih uglednih in vplivnih ljudi, med njimi 10 generalov, znanega časopisnega kralja in tovarnarja parfuma Cotyja, avtomobilskega tovarnarja Peugeotta, orleanskega škola in razne druge ugledne ljudi.

Volitve v Albaniji

Tirana, 11. nov. g. Danes se vrše v Albaniji parlamentarne volitve. To so druge volitve po proklamaciji monarhije.

Proslava obletnice premirja v Beogradu

Beograd, 11. nov. Obletnica premirja je bila tudi v Beogradu proslavljena na svečan način. V vseh šolah so se vršila primerna predavanja, ob 11. pa je bilo za 2 minuti ustavljeno delo tudi v podjetjih. Tramvaj in vsa ostala vozila so se točno ob 11. ustavila in so nadaljevala vožnjo šele po dveh minutah.

Sestanek bolgarskega in rumunskega kralja

Sofija, 11. nov. d. Tu se je razširila govorica, da se bosta v kratkem sestala bolgarski in rumunski kralji. V zvezi s tem zatrjujejo v političnih krogih, da so se v zadnjem času odnosi med Bolgarijo in Rumunijo znatno izboljšali. Sestanku, do katerega bo bržkone prišlo na neki ladiji, bosta na Dunavu ali na Črnem morju, pripisujejo splošno velik političen in gospodarski pomen, ker se bo zgodilo prvič po balkanski in svetovni vojni sploh, da se bosta sestala vladarja Rumunije in Bolgarije. V uradnih bolgarskih krogih govorijo tudi o načrtu za zgraditev mosta preko Dunava med Rumunijo in Bolgarijo, pri katerem sta zainteresirani tudi Poljska in Grčija, ker bi omogočil direktno zvezo med tema dvema državama.

Z razorožitvene konference
Zeneva, 11. novembra. AA. Predsedništvo razorožitvene konference je po živahni razpravi sprejelo začasne predloge proti uporabi kemičnega in bakteriološkega orožja v vojni in proti požarnim bombam. Zdej bo predsedništvo proučilo še vprašanja sankcij proti kršitvam teh predlogov in preventivnega nadzorstva nad takim orožjem.

SVENGALI

Odlikovani obrtniki

Ljubljana, 11. novembra. V nedeljo se je vršil v salonu gostilne Frana Kregarja v Štepanji vasi važen sestanek Zidarskega in tesarskega društva, na katerem so bile izročene diplome novim društvenim častnim članom. Sestanek je bil prav dobro obiskan — dokaz stanovske zavednosti članstva. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Ivan Anžič, ki je navzočim toplo pozdravil, nato je pa povzel besedo podpredsednik France Svetek, ki je kratko poročal o pomenu društva, povdarjajoč, da že nad 30 let zbira okrog sebe zidarje, tesarje in druge stavbne obrtnike, ki se v tej organizaciji bore skupno za svoje pravice in stanovske koristi. Med njimi je treba zlasti omeniti slavljence, od katerih so trije člani društva od dneva ustanovitve.

Potem je izročil diplome odlikovanim članom in sicer častnemu predsedniku g. Albinu Tomcu ter častnim članom gg. zidarskemu mojstru Josipu Mozetiču, Francetu Lampiču in Janezu Brilju. Za izkazano čast se je v imenu odlikovancev zahvalil stavbni Tomač, ki je podčrtal zasluge odlikovancev za dobrobit društva in

skupnih interesov ter apeliral zlasti na mlajše člane, naj jim bodo delavni starejši odlikovanci vedno za vzgled. Zdel je društvo najlepšega uspeha ter mu obljubil svoje sodelovanje in naklonjenost tudi za bodoče.

Potem je predsednik zaključil lepo uspeši sestanek, ki je pokazal, da vlada v društvu najlepša harmonija. Diplome, ki so delo akademskega slikarja Rajka Slapernika in predstavljajo simbolično alegorijo modernega stavbarstva, so razstavljene v izložbah modne trgovine »Elite« v P-šernovi ulici.

V zmedenosti krađe

Ljubljana, 11. novembra. Te dni smo poročali o 42 letnem Rusu Mihaelu Šafranovu, ki ga je ustavil stražnik v Gosposki ulici, ko je nosil na rami možko kolo, katero je očitno ukradel. Šafranov je bil na policiji zadržan in na dan so prišle prav zanimive stvari. Mož, ki ni povsem pri zdravi pameti, je bil na prošnjo žene nedavno izpuščen iz umobolnice na Studencu. Delal je nekaj časa v državni smodnišnici v Kamniku, kjer je bil pa reduciran in jo že deli časa brez posla. Šafranov si je v zmedenosti vtepel v glavo fikšno idejo, da se mora vsa njegova rodbina voziti s kolesi. Zato je nekoč v enem dnevu v Kamniku ukradel tri kolesa in jih odnesel na bližnjo njivo, kjer jih je zakopal v repo. Kolesa so tam našli orožniki in jih vrnili lastnikom.

V Ljubljani je Šafranov izmaknil tudi več drugih stvari, tako je trdil Herz-mansky ukradel veliko vazo, ki jo je pa nekje zakopal in jo še niso našli. Poleg tega je neki mlekarici izmaknil posodo z mlekom, nekemu drugemu je pa z voza ukradel večjo steklenico kisa. Oboje so na policiji zaplenili in dobe lastniki stvari nazaj. Šafranova pošljejo najbrž v umobolnico, ker ni odgovoren za svoja dejanja.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2311.79—2323.15, Berlin 1366.25—1377.05, Bruselj 798.85 do 802.79, Curih 1108.35—1113.85, London 188.69—190.29, New York ček 5733.25 do 5761.51, Pariz 225.77—226.89, Praga 170.45 do 171.31, Trst 294.24—296.64.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih: Pariz 20.37, London 17.055, New York 519.25, Bruselj 72.075, Milan 26.59, Madrid 42.50, Amsterdam 208.575, Berlin 123.35, Sofija 3.74, Praga 15.38, Varšava 58.15, Bazarščica 3.085

Besedo imajo naši čitatelji

Ponižna prošnja

Stanujemo v Korytkovi ulici in sicer v drugem delu. Takoj za Leoniščem se začne omenjena ulica, komaj greš po njej pet minut, se že ustaviš, ker jo zapira vrt. Sedaj moraš pa hoditi kakor maček okoli vrtne kaše, nekoliko po Bohovi ulici, potem mimo ubožnice — nato po Jenkovi ulici (torej prehodiš tri ulice), no in sedaj si srečno v drugem delu Korytkove ulice. Kako pridemo do tega hišni posestniki in stanovalci v omenjeni ulici, da moramo hoditi tako na okoli?

Hodimo v službe, naše žene na trg, otroci v šolo, pa bi se včasih radi peljali z električno cestno železnico, ker je pri Leonišču postaja, pa moramo delati tako nepotreben ovinek.

Ali bi ne mogla mestna občina odkupiti del tega vrta in napraviti ulico tako, da bo imela vsaj pomen (saj je gotovo tako v naravi) ne pa, da se deli v dva dela.

Ze itak smo tako zapuščeni v tem delu mesta, razsvetljava je tako pomanjkljiva, varnostne straže tudi pri najbolj volji ne vidiš nikjer, tako, da te mirno lahko napadejo.

Torej prosimo mestno občino in mestno elektrarno, pa tudi policijsko ravnanje, da vsak po svoji moči potrebno ukrepe, za kar jim bomo posestniki in stanovalci zapuščeni II. Korytkove ulice zelo hvaležni.

Novak N. v imenu zapuščeni.

Pohujšanje v dolini Šentflorjanski

Zgodilo se je nekaj strašnega ... V gledališču so vzporedno Zuckmayerjevo veseligrad »Veseli vinograd« in zdaj gre pohujšanje od človeka do človeka, od gledališča do »Slovenca«. Slovenska kultura je užaljena, ker je užaljen anonimni »Kaj pravite« v »Slovenca«. F. G. in F. K. sta moralno ogrožena. F. K. je v svoji kritiki še celo zamotaj zupancičev članek o Adamu in slovenstvu — izgubil je vesla in zdaj se lovi na jadrih »smeha in humorja« in »Kaj pravite« je konstatiral, da se je pod vodstvom dveh lirikov spremenilo gledališče v svinjarijo. Ali je res vse to, kar se je napisalo slabega o tem delu? Ali je res zaradi tega gledališče oskrnjeno? Ali pa je vendar le mogoče samo užaljen slovenski moralni filister, ki je bil užaljen ob Prešernovi ljubavi pesmi, ob Cankarjevi erotiki, da ju je sežgal v plamenu, kakor stoletja prej prve slovenske bukve Primoža Trubarja in Dalmatina, ki se je zgražal ob Cankarjevi hiši Marije Pomočnice, ob »Pohujšanju«. Veriga gre skozi desetletja, stoletja — danes pa se ponosa s Cankarjevimi zbranimi spisi, danes je kar naenkrat vse moralno in dobro.

Stvar je namreč ta. Zuckmayer je najvidnejši zastopnik nemške dramatike. Njegova dela so postala last vseh velikih odrov in »Veseli vinograd« je bila prva njegova zmaga v dramski umetnosti. Nemški gledališki kritik Julius Bab celo konstatira, da je bila zmaga mlade generacije sploh. »Veseli vinograd« igrajo v Nemčiji že več let, delo je priznala umetniška kritika, delo so nagradili z Kleistovo nagrado, za najvišjo nagrado za dramatično v Nemčiji. Ali so zaradi tega Julius Bab in vsi tisti, ki so to delo dobro ocenili, zidariji in pomagali »svinjake« kakor bi dejal »Kaj pravite« v »Slovenca«. Igra ima svojo priznano umetniško stran, svojo moč in zdravje in vsega tega ji ljubljanski filister ne more vzeti. Zato se obzornost naj ne da begati od ljudi, ki mislijo, da so si vzeli slovensko kulturo v zakup zato, da jo nosijo kot ščit in sredstvo za svoj zelotizem.

Večno stara je pesem, da so ljudje okrog »Slovenca« za časa prvih njegovih del najbolj in z najdrastičnejšimi besedami — po načinu sedanjega »Kaj pravite« odklanjali Cankarja. In vedno znova je treba obzornost spomniti na to. Hinavščina kravljuje že 100 let pri nas in kadar ji je hotel kdo stopiti na glavo, ga je obilil curek napadov.

Ko je izšla Cankarjeva Erotika l. 1899 je napisal »Slovenec« sledeče: »... iz dotičnih »Poezij«, katerih recenzijski eksperimental je tudi nam došel, veje ravno isti duh, katerega je liberalno mestno gospodarstvo presadilo z ustanovitvijo zloglasne hiše št. 13 tudi v našo, do tedaj belo Ljubljano... Ta duh se v dotičnih »Poezijah« bahavo šopiri, duha »poezije« najde bralec v njih malo... »Narode« poroča, da so te »Poezije« našle smrt v peči. Marsikdo bi morda vedel zanje primernejšega počivališča, kjer bi ne sicer na prvem mestu javnega življenja, kamor jih sedaj štultiti skuša »pesniki«, namreč bolj na strani, toda po pravi vrednosti in zaslugi bile narodu kolikor toliko v hasek«.

Torej, da konstatiramo: »Slovenec« iz l. 1899 istovetno duh Cankarjevih pesmi z duhom javne hiše in pravi, da bi bilo primernejše počivališče od šokofve peči — bolj »na strani«... In danes? Cankar je zveličan pri naslednjih »Slovenca« iz leta 1899. Zuckmayer pa je prekleto, opljuvan. Isti ton, skoraj iste besede kot leta 1899. Velik napredek od javne hiše do svinjake! In nikar ne mislimo, da je omenjen citat iz kritike Cankarjeve Erotike — osamljen. Knjigo bi lahko izdali samih slavnih ocen in napadov, ki jih je na »svitlo dale« slovenski moralizirajoči filister na Prešerna, Aškercu, Gregorčiču, Cankarja itd. Kako bi torej mogli zaupati in verjeti v napade na Zuckmayerja? Toda pisarimo Zuckmayerja, preberimo raje še enkrat. »Kaj pravite« v »Slovenca« dne 9.

novembra 1932, ki konča z visoko pridigarškim besedami: »Kdor pa se hoče valjati v govnu, naj to stori na svoj račun — a za zaprtimi vrati!« Torej taka je ideološka osnova njegovega članka! Za zaprtimi vrati — lahko dela človek svinjarije, tam ni ogrožena ne kultura, ne morala, za zaprtimi vrati se lahko valjaš v govnu, za zaprtimi vrati, kjer nihče ne vidi, je dovoljeno in bo gotovo odpusteno! Ali ne pravimo temu hinavska morala, ali ni prav za prav to nemoralna? Za zaprtimi vrati... Če torej misli »Kaj pravite«, da je ogrožena njegova morala in njegova kultura (kakšna je, smo pravkar slišali), naj raje ostane tudi on za zaprtimi vrati z vsemi lepimi besedami, ki jih je te dni na »svitlo dale«, z vsemi lepo zvenječimi pridigami o morali in umetnosti, kajti, koliko je vse to vredno in odkritosrčno, so nam dokazale besede o Cankarjevi Erotiki in konstatacija, da je »Kaj pravite« po tonu in mentaliteti svojih člankov še vedno v letu 1899. S. G.

Razmere v mestnih hišah

Večkrat se je na tem mestu razpravljalo o razmerah, ki se tičejo Bežigrada. Znano pa je, da je večina Bežigrada sezidana s hišami, katerih lastnik je mestna občina Ljubljana. Za hišni red imajo skrbeti v teh mestnih hišah takozvani »upravitelji« istih, katere je menda gospodarski urad mestnega magistrata postavil, ker je bil poučen o njihovem nepristranskem ravnanju s strankami. Običaj je bil, da se je glede sporov, ki so vladali med stankami, v prvi vrsti vprašalo hišnega upravitelja za mnenje. Zal pa je to ravnanje isti urad zadnje čase opustil in tako se sedaj dogaja, da hočejo nekatere stranke šikanirati svoje sosedovalce s tem, da vlagajo pri mestnem ekonomatu brezpredmetne in neosnovane pritožbe proti svojim sosedovalcem. Tudi te vrste strank zavzemajo neko privilegirano stališče v mestnih hišah. Mestni ekonomat je hotel že enkrat takim brezpredmetnim pritožbam napraviti konec in je razposlal tozadevne okrožnice. Ali žal je ostalo le pri besedah teh okrožnic. Tudi se ni vprašalo upraviteljev, koliko je za temi pritožbami resnice in tako še vedno dobiva mestni magistrat oz. ekonomat kopico tovrstnih vlog, katerih je še polen arhiv. Vendar miru in reda še vedno ni v teh hišah. Resnih upravičenih protigovorov mestni ekonomat do danes še ni upošteval. Tudi ni mestni ekonomat izpolnil dane obljube, ki je bil: da se pritožbe vlagajo potu upraviteljev, ki naj nepristransko povedajo, koliko so te pritožbe resnične in koliko ne. Zato prosimo večina mirujočih strank mestni ekonomat tem potu, da vendar enkrat najde način, ki bo napravil konec takemu početju, ki samo škoduje ugledu mestnih hiš. Mestni ekonomat naj se prepriča potu zaslišanja strank, kdo kati hišni red in mir. Naj vendar izseli stranke, ki ne spadajo v mestne hiše, ki niso nikake vile zasebnikov, kjer stanuje le ena rodina. Treba je strankam več omike in obzirnosti in naj pomislijo, da velja za vse enaka pravica. S samimi okrožnicami se tu ne bo napravil red. Zato naj mestni ekonomat poseže po učinkovitejših sredstvih, da tako omogoči večini mirnim in obzirnim strankam znosno prebivanje v mestnih hišah. Več mirnih strank.

Dajte nam dela!

Pri nas je menda najbolj pereče vprašanje brezposelnost in saldiranje trgovske bilance. Rešitev zadnjega ni tako enostavna, pač pa bi se lahko uspešno rešilo prvo.

Koliko imamo po državnih uradih in privatnih podjetjih zaposlenih ženskih poročenih moči, katerih možje dohodki daleč presegajo eksistenčni minimum družine, koliko pa je hčer bogatimov in milijonarjev, ki zasedajo mastna mesta! Kaj pa z onimi gospodi, ki imajo po 4-5 milijonov mest? In končno imamo vseposvoj upokojece, ki imajo minimum že s pokojnino.

Kako je mogoče trpeti v modernem urejenem državi tak nered; na eni strani so ljudje, ki imajo klub krizi vse, kar si požeje, dočim so revni prepuščeni stedi; stanujejo po jamah in brlogih med temami, kjer žanje jetika, se odigrava tragedija in se rekrutirajo najžalostnejši tipi nove generacije. Imamo okrog 60.000 zaposlenih, ki imajo klub hudih krizi zagotovljeno udobno življenje. Kaj to pomeni, ni treba tolmučiti. Če bi te zamenjali z onimi, ki so na cesti raztrgani in bosi, bi se kupna moč teh ljudi znatno zboljšala, posledica česar bi bila zboljšanje tudi v industriji in trgovini, kjer bi našlo zaposlitev zopet nekaj najpotrebnejših.

V sedanjih razmerah moraš imeti 17 bogatih in vplivnih stricev, če hočeš dobiti zaposlitev kjerkoli; torej ne pride več v poštev možnost, moralna vrednost in prošiljeva po reba, temveč samo število stricev. Mnogi hišni posestniki zahtevajo pretirane najemnine; še slabše delajo mnogi najemniki s podnajemniki. Tako sem pred dnevi čital oglas: »Sobico, separirano, z elektriko in posebnim vzhodom oddam v centru mesta soldnemu gospodu, cena prav nizka.« Zanimalo me je, šel sem pogledat, pokaže mi gospa; kot iz stranišča preurejen, 2,50 m dolg in meter širok, oprema pa taka, da me je bilo sram. Komaj je bilo podobno posestnemu »kurniku«. Zanimal sem se za ceno in zvedel, da stane mesečno 350 Din.

Prosim torej merodajne faktorje, da načno vendar enkrat tudi to vprašanje.

Končam z besedami! Nj. Vel. kralja Aleksandra: »Vsakemu državljanu kruha in streho nad glavo.« S. M.

— Kje so popoldanske operne predstave? Ze opetovano smo žitili pritožbe, da je ljubljanska opera slabo obiskana. Zato si ne morem misliti, zakaj ne prirejajo ob nedeljah in praznikih popoldne predstave, kadar lahko pridejo tudi deželani v gledališče. Bil sem lani večkrat popoldne v gledališču in je bilo vsakokrat precej polno. Z dežele je težko priti k večernim predstavam, ker je pozno konec in ne dobiš lahko avtobusa, da bi se peljal nazaj. Ostati v Ljubljani pa veliko stane. Torej naj se uvedejo zopet popoldanske predstave.

Jubilej ljubiteljev sportnih psov

Ljubljana, 11. novembra. V sredo zvečer se je vršil pri Mikličev slavnostni občni zbor Kluba ljubiteljev sportnih psov. V sredo je namreč poteklo 10 let, odkar je bil ustanovljen ta klub.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik prirediteljenega odbora g. Rostan. K desetletnici so govorili predsednik kluba g. dr. Cepuder, tajnik g. Dermota in blagajnik g. prof. ing. Premelj.

Iz poročil društvenih funkcionarjev posnemamo, da so bili slovenski lovci pionirji prave kinologije v naši državi. Kdor koli bi hotel objektivno poročati o nastanku in razvoju sportne kinologije na ozemlju naše države, ko moral imenovati predvsem ime našega prvega lovca in kinologa g. dr. Ivana Lovrenčiča.

Klub je v 10 letih sodeloval na raznih domačih in inozemskih mednarodnih razstavah psov in dosegel najlepše uspehe. Klub se je zanimaj tudi za vzrejo naše domače pasme, za našega divnega štirkega oziroma kraškega ovčarja. Za vzrejo tega psa ima največ zaslug industrijalec gosp. Franc Bulic iz Mirne. Kupil je na Šarplanini 6 kraških ovčarjev in z njimi osnoval svojo znano in ponovno z najvišjimi odlikovanji nagrado parno Mirno.

Ko se je spomnil predsednik kluba g. dr. Cepuder umirnih članov, so izrekli klubu iskrene čestitke v imenu kinološkega saveza g. dr. Lovrenčič, v imenu lovskega društva ravnanter g. Zupan, v imenu društva pitčarjev g. Urbanc in v imenu društva brak-jazbečarjev g. Schuster.

Slavnostnemu obnemu zboru je poleg teh zastopnikov prisostvoval tudi zastopnik komandanta divizije kapetan g. Stanovčič.

Po obnem zboru so se zborovalci fotografirali, nakar se je razvila pristrčna domača zabava s plesom. Večer se je zaključil z velikim zadovoljstvom vseh zborovalcev.

Podražitev kruha

Ljubljana, 11. novembra. Že včeraj, z večino bodo pa tekem današnjega dneva vsi ljubljanski peki podražili kruh vseh vrst za 30 par pri kilogramu. Mala bela štruca za 2 Din, ki je sedaj tehtala pol kg, bo obdržala svojo ceno, zato bo pa tehtala le 46 dkg. Velika bela štruca po 4 Din za 2 kg bo pa tudi obdržala svojo dosedanje ceno, pa bo tehtala in 93 dkg. Enako bo velika štruca črnega kruha za 1 kg tudi nadalje še veljala 3,50 Din, zato bo pa za 8 dkg lažja, a mala štruca za 2 Din, ki je sedaj tehtala 57 dkg, bo nadalje tehtala samo 53 dkg. Tudi v drugih krajih, kakor n. pr. na Sušaku in v Splitu, se je kruh podražil, ker se je podražila tudi moka za 40 do 50 par pri kilogramu in za toliko ali več so peki v drugih krajih podražili tudi kruh, tako da so ljubljanski peki prevzeli nase znaten del podražitve ter odlašali z njo do skrajnosti. Drugje je kruh povsod pri kili po 50 par dražji, v Ljubljani pa le za 30 par.

Med tem časom, ko smo imeli 2 kilograma težko štruco za 4 Din, so se pa znatno povišali tudi razni davki, ki jih morajo peki plačevati, predvsem pa prometni davek in podražila se je zaradi nove take tudi elektrika, ki jo peki največ rabijo. Že zaradi teh večjih izdatkov so bili peki prav močno pritisnjeni, vendar so pa kruh dajali še po starih cenah, a podražitve moke kar za 50 par pri kilogramu pravijo, da niso mogli več prenesti. Cena se štrucam ni zvišala, pač so pa štruče nekoliko lažje.

Dobro založen ribji trg

Ljubljana, 11. novembra. Ribji trg je bil danes izredno založen. Zlasti mnogo je bilo rečnih rib, med njimi tudi precej iz domačih vod. Kot vedno, je bilo tudi danes največ ščuk. V pohvalo prodajalcev je treba priznati, da zalagajo trg vedno s svežimi ribami, nekateri so danes prodajali tudi žive ščuke po 20 Din kg, kar ni nikakor pretirana cena, saj so bile včasih mrtve ščuke po tej ceni. Mrtve so danes prodajali po 16 Din. Navadno ni mnogo drugih rečnih rib razen ščuk, danes je pa bila vsestransko bogata izbira. Mnogo je bilo zlasti karpov po 20 Din, dovolj tudi pečen po 8 do 10 Din in platice po 13 Din. Senzacija je vzbujal tešak sulec, ki ga je prodajalec ponujal po 45 Din. Ljudje so pa lahko danes videli na trgu tudi morsko mačko, ki menda še ni došla nikdar prijadrala na naš trg. Ponujali so jo po 20 Din. Med najdražje ribe, ki so bile danes na trgu, je treba prišteti tuna po 30 Din, cevali po 32, lipana po 40, skombre po 32 in bradača po 28 Din kg. Naglasiti je pa treba, da so te cene nizke, prejšnje čase so bile te vrste rib znatno dražje. Kupci se danes lahko založili tudi z svežimi sardelami, ki jih ni vedno na izbiru, danes jih je pa bilo dovolj po 16 do 20 Din. Bilo je tudi precej cenenih aardin, po 10 Din. Sicer je pa bil trg založen dobro skoraj z vsemi vrstami rib, ki jih navadno vidimo na njem, po zmernih, običajnih cenah.

Celo žab je bilo danes mnogo več kot navadno in se ni nič poznalo, da je že konec žabje sezone. Zato so se vabljivi kraki zopet pocenili na 75 par do dinarja komad. Kot navadno, so tudi danes pokupili največ rib za gostilne, sicer pa imajo prodajalci stalne odjemalce med gospodinjami, katerih družine se zelo rade postijo, ko je miza obložena z ribjo penetko.

Belokranjci so pojedli Martinovo gos

Ljubljana, 11. novembra. V Aškerčevi kleti so včeraj naši ljubljanski Belokranjci proslavili sv. Martina, svojo evajega uvaževanega svetnika, ki s svojo skromnostjo predstavlja skromnost belih rojakov.

Pojedini Martinove gosi je prisostvovalo nad 50 članov, ki so prvič v svoji sredi z vso simpatijo pozdravili svojega rojaka, znanega primarija g. dr. Černiča in izrazili upanje, da bo odslej vedno njihov stalni član in prijatelj.

Ker poteka že skoro leto dni, odkar društvo »Bela Krajina« deluje, se je predsednik g. dr. Koce spomnil društvenega delovanja, ki ni malo, vendar pa s svojo skromnostjo o njem neradi pripovedujemo. V zadnji suši in pomanjkanju so poslali v Belo Krajino denarja in živil za nad 200.000 Din, nabranih v Ljubljani, ustanovili tu vinarsko in sadjarsko zadrugo, pripravili ustanovitev več drugih zadrug v Beli Krajini, priredili mnogo predavanj svojim rojakom, organizirali propagando belokranjskih vin na obeh velesejnih in zadrugo prodajo in pripravili vse potrebno za ustanovitev belokranjskih tujsko prometnih društev in splošno povzdigo kraja.

Uspeh je nedvomno tako velik, da se more malokatero društvo pohvaliti, z enakim, in če bi ga spremenili v številke, bi gotovo prekorajil pol milijona, kar je za komaj enoletno delo ogromna vsota in zaslužio vsi, zlasti društva največjo pohvalo.

Končno je bila izrečena zahvala našemu časopisu, ki z vso gostoljubnostjo prinaša poročila in vesti iz Bele Krajine in kaže vedno večje razumevanje za delo društva.

Gospodine — za plesne vaje
Vam naredi najlepšo frizuro
renom. česalnica »Vesna«, last.
Olga Gorazd, Beethovnova ul.

Žrtev nepredvidnosti

Ljubljana, 11. novembra. Našim čitateljem je že gotovo v živem spominu tragična nesreča, ki se je bila lani pripetila v Šiški, kjer se je v kleti neke gostilne zastropilo zaradi uhajajočih plinov iz pečice več Bosancev, od katerih sta dva podlegla poškodbam. Podobna nesreča, katere žrtev je postal 18letni zidarski vajenec France Godec, doma iz Kresnic, se je pripetila snoci v Spodnji Šiški. Stavbna trdnica inž. Šell prezidava na Celovški cesti pri poslopu Keršičevih dečev lokal za hišnico. Lokal je v surovem stanju že dograjen, zadnje dni so v notranjosti omotali stene in da bi šlo delo hitreje od rok ter bi se omet popreje posušil, so včeraj postavili na sredo sobe rešetko s koksom in ga zažgali. Snoci okrog 18. se je vžgal iz strokovne šole zidarski vajenec France Godec, zaposlen pri inž. Šellu. Šel je pogledat v omenjene prostore, toda nazaj ga ni bilo več. Od te ure naprej so ga pogrešali.

Njegov brat Alojzij Godec, ki je istotako uslužben pri Šellu kot zidarski vajenec, je Franceta pogrešil že snoci pri večerji, še bolj čudno se mu je pa zdelo, ko ga ni spat. Oba sta namreč spala v skupnem prostoru na isti stavbi. Ker Franceta vsa noč ni bilo domov, je odšel brat Lojze zjutraj poizvedovat za njim in ko je slučajno stopil v novozgrajeni lokal, je ves presenečen opazil, da leži France nepremično na tleh. Prišločilo je k njemu in ga hotel dvigniti, toda France je bil ves mrzel in trd. Postal je žrtev lastne nepredvidnosti.

Obveščena je bila policijska uprava, nakar sta odšla na kraj nesreče zdravnik dr. Avramovič in dežurni uradnik g. Macarol. Zdravnik je ugotovil, da se je nesrečni Godec zastropil s plinom, ki ga je razvijal koks. Kako se je nesreča pripetila, ni ugotovljeno, verjetno pa je, da so plini v zaprtim prostoru fanta takoj pri vstopu v lokal omamili in je padel. Ker ni bilo nikogar blizu, je obležal in se zadušil. Truplo ponesrečenega Godca so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Iz Novega mesta

— Zborovanje učiteljskega društva JUU v Nove mestu bo jutri dopoldne na tukajšnji deški osnovni šoli. Poleg aktualnih etanovskih zadev je na programu še predavanje učiteljev Lapanjeta in Žukovca »Kako usmeriti učiteljski pouk k zaposlenju mladine, da s tem odvrča brezdelje in čuva gospodarsko blagostanje kmečkih domov«. Učitelj Viktor Pirnat bo opisal svojo pot od Novega mesta do Skopja s posebnim ozirom na ljudsko prosveto.

— Zupni prosvetni tečaj SKJ se bo vršil jutri dopoldne in vso nedeljo v Sokolskem domu. Nastopijo domači in tuji predavatelji. Vabljeni vsi in vsakdo.

— Šolski davek. Dijaštvo tukajšnje realne gimnazije je vplačalo letos 39.637,50 Din šolnine, meščansko šolsko dijaštvo pa 3625 Din, skupno je novomeško srednješolsko dijaštvo plačalo 43.262,50 Din šolnine.

— Meščanska šola pripravlja za 17. december koncert starih dolenskih popevk in zdravic. Zbrala sta jih strokovna učiteljica gđ. Olga Andrejčičeva in strokovni učitelj g. Karel Strbenk, ki koncert tudi pripravljata z vso vestnostjo in temeljnostjo. Pesmi, ki jih zapoje že znani šolski mešanji zbor, bodo s tem otete pozabljenju, kar le redki so še, ki jih bodo poznali. Opozorjamo na to prireditve vsa društva in vse korporacije z nujno prošnjo, da blagovolijo to upoštevati in na ta dan opustiti vse eventuelne svoje prireditve.

— Čas kopanja na prostem je minil, treba se bo kopati doma. Za šolsko mladino je prirejen kopališče v suterenu nove šolske palače na Sedlovji cesti. Opozorjamo pa smo, že, da so prihe pokvarjene in ne odgovarjajo. Ker je potreba po kopanju mladine tu, si dovoljujemo ponovno opozoriti na oni nedostatek s prošnjo, da se nujno odpravi v interesu ljudskega zdravja.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 11. novembra, katoličani: Martin, škof, Višnja; pravoslavni: 29. oktobra.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Johann Strauss v ljubezni in pesmi.

Kino Ideal: Olimpija.

Kino Dvor: Wings.

Prvo poljudno znanstveno predavanje prirodoslovne sekcije Muzejskega društva ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predava dr. Lavoslav Čermelj.

Predavanje iz kemije ob 18. v kemčni predavalnici realke.

Društvo »Treznost«, predavanje dr. Mila ob pol 20. v OUZD.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Leustek, Resljeva cesta 1; Bohinec, Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 11. novembra: Zaprt (generalka).

Sobota, 12. novembra: Zaprt.

Nedelja, 13. novembra: ob 15. uri Sreča igračk. Mladinska predstava. Premijera. Izven. Ob 20. Roksi. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 11. novembra: Erika. V proslavo 25letnice umetniškega udejstvovanja g. Bojana Pečka. Izven.

Sobota, 12. novembra: Hlapec Jernej. Red C.

Nedelja, 13. novembra: ob 15. uri Erika. Znižane cene. Izven. Ob 20. uri Seviljski brivec. Gostuje g. Boris Popov. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 14. novembra: Zaprt.

V proslavo 25letnega umetniškega udejstvovanja g. Bojana Pečka se vzporedi drvi ob 20. uri v opernem gledališču opereta »Erika«, kjer poje naš jubilar vlog. g. Iva. Obzornost opozarjamo na to jubilarno predstavo, ki se vrši izven abonmana.

Abonenti reda C imajo za svoj abonma v soboto zvečer opero Hlapec Jernej. Boris Popov, pevec odličnih kvalit, gostuje v naši operi v nedeljo zvečer v Seviljskem brivcu. Opozorjamo na predstavo vse prijatelje našega gledališča, predvsem pa na številne prijatelje Borisa Popova, ki si jih je pridobil tokom svojega delovanja v Ljubljani. Ponedeljkov njegov koncert je stajno dokazal, v kako odlični formi je pevec. Seviljski brivec g. Popova je v vsakem pogledu dovršena kreacija.

Iz Kranja

— 250. nogometno tekmo je v nedeljo igral tukajšnji Korotanov srednji napadalec g. Zebre Valentin. Nastopili so ob tej priliki »stari« in »mladi«. Pred pričetkom tekme je predsednik Korotana čestital slavljencu k redkemu jubileju in mu izročil skromen spomin. Tekma sama je bila prav vselelega značaja ter je nudila obilo zabave in smeha. Pokazali pa so »stari« s par lepimi goli tudi svoje nekdane znanje. Zmagali so sicer »mladi« z 9:3, toda »stari« so mnenja, da zmaga ni bila ravno pošteno pridobljena. V nedeljo gostuje ljubljanska Ilirija, ki je dosedaj v Kranju predvajala še vedno najlepšo igro in je zato pri številni publiku tudi najbolj priljubljena.

— Ton-kino v Narodnem domu predvaja drvi ob pol 21., jutri ob pol 21. in v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri sijajno Ufino opereto »Plavi senec«. Nastopijo znani filmski zvezdniki Willy Fritsch, Lilian Harwey, Willi Forst. Dodatek: najnovejši Ufa zvčni tednik, Gorenjske narodne noše in Mickey miška.

Iz Celja

— Pisarna kraj. organizacije JRKD za mesto Celje, ki bo nameščena v klubovi sobi v Celjskem domu, bo otvorjena v ponedeljek 14. t. m. in bo poslovala vsak dan od 16. do 17., izvenšji sobote, nedelje in praznike.

— Redni članski sestanki krajevne organizacije JRKD za mesto Celje se bodo vršili odeslej vsako sredo ob 20. v klubovi sobi v Celjskem domu. Na teh se stankih se lahko prijavljajo tudi novi člani.

— Mojsrski izpit pred mojsrsko izpitno komisijo je napravil lončar Andrej Stante iz št. Jurja ob juž. žel.

— Tečaj nemškega jezika bo otvorilo Društvo absolventov trgovskih šol v Celju v ponedeljek 14. t. m. ob 19. v Drž. dvorazredni trgovski šoli. Poleg članov so vabljeni tudi drugi interesi.

Radionročram

Sobota, 12. novembra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 17: Salonski kvintet; 18: Angličina (ga. Orthaber); 18.30: Gimnastične vaje (C. Soukal); 19: Poglavlje iz sociologije (dr. Gosar); 19.30: Planine in planinci v gornjesavski dolini (Vandot); 20: Primorski večer, izjava Kluba primorskih akademikov; 22: Čas, poročila; 22.15: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Film o slavnom
muziku, ki je bil
svetnik in demon
v eni osebi, film o
človeku, kateremu
se je klanjala vsa
carska Rusija!

Rasputin

Demon žensk

Jutri premiera!

V glavni vlogi

CONRAD
VEIDT

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— **Kostariški konzul.** Kr. banska uprava objavlja: Notranje ministrstvo je sporočilo, da je vlada republike Kostarike imenovala g. Milorada Smokvina na Sušaku za častnega konzula republike Kostarike s teritorialnim področjem krajevine Jugoslavije. Eksekvatura mu je bila izdana dne 7. oktobra.

— **Kongres slovanskih stenografov v Pragi.** Zveza češkoslovanskih stenografskih društev je imela te dni sejo, ki je bila na nji sklenjeno, začeti s pripravami za kongres slovanskih stenografov v Pragi. Kongres se bo vršil 1. 1934 in priglasi, so se že stenografi iz Jugoslavije, Bosnije in Poljske, le iz Rusije še ni prijavil.

— **Konkurzi in prisilne poravnave.** Državno industrije in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do vključno 10. t. m. sledečo statistiko (Številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini 2 (2); v savski banovini — (1); v primorski banovini — (3); v drinski banovini 1 (1); v zetski banovini — (1); v dunavski banovini 1 (5); v moravski banovini 3 (—); v vardarski banovini — (1); Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1 (2); v savski banovini 8 (2); v vrbški banovini 1 (1); v primorski banovini 1 (2); v drinski banovini 1 (3); v dunavski banovini 1 (5); Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). Odpravljeni konkurzi: v dravski banovini — (3); v savski banovini 3 (—); v drinski banovini 1 (1); v dunavski banovini 3 (1); v moravski banovini 4 (3); v vardarski banovini 2 (1). Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 5 (—); v savski banovini 9 (1); v drinski banovini 1 (3); v dunavski banovini 3 (6).

— **Razpisana zdravniška služba.** OUZD v Subotici razpisuje natečaj za mesto pogodbenega zdravniškega splošne prakse v bolnici v Stari Kanjiži. Prosnje je treba vložiti do 10. decembra.

SVENGALI

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, megleno vreme z manjšimi padavinami. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države slabo vreme. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 1, v Skoplju 17, v Beogradu 14, v Sarajevu 13, v Ljubljani 11, v Mariboru 10, v Zagrebu 9 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,7, temperatura je znašala 7 stopinj.

— **Svarilo ženskam,** ki šofirajo. Blizu Sarega Bečja je lanj Marija Solarec iz Sente do smrti povozila z avtomobilom kneta Janoša Balto. Novosadsko sodišče jo je obsodilo na 6 mesecev strogega zapora, na zahtevo državnega tožilca ji je pa bila kazen znižana na dve leti. Te dni so Solarec pozvali, naj se javi sodišču, da odsej kazen.

— **Razne nesreče.** Ivan Koderman, sin rudarja s Tolstega vrha, je našel na polju vojaško patrono, v katero je točko časa drezal in razbil jo na dve. Dva eksplozija. Drobni naboj so ga ranili po prsih. Šubelj Ana, zasebnica, rojena leta 1861 v Podmežniku, občina Dobrunje, je doma padla in si zlomila desno roko. — Andrej Kalan, 9-letni posestnik sin iz Podpeči pri Stari Loki, je doma padel s peči in si zlomil desno nogo. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— **EDINA TRGOVINA ČEVLJEV V SELENBURGOVI ULICI.** »TEMPO«, oddelek za gotovino, LJUBLJANA, Selenburgova ul. 4, dvorišče

— **Ubit sredi ceste.** V Gornjem Mihajlovu so našli te dni sredi ceste mrti, ki so v njem spoznali 26letnega posestnika Antona Sršo iz Vukanovca. Obrazi sodijo, da ga je ubil neko iz osvete.

— **Začetek obravnave proti razbojniški tolpi Jove Miljkovića.** Včeraj se je pričela v Petrinji senzacionalna obravnava proti roparski tolpi Jove Miljkovića. Obtožbenih je z njim 12 pjadšev, večina omrežnih kmetov. Tolpa ima na vesti več strašnih zločinov, roparskih umorov, ubojev in tatvin. Zločinci se pred sodiščem prepirajo in vale krivdo drug na drugega. Za 8 obtožencev zahteva državni tožilec smrtno kazen.

— **Bridka usoda vojnega ujetnika.** Krsta Dragičević iz Kneževica se je vrnil kot vojni ujetnik šele letos v septembru v rojstvo vas, pa mora znova po svetu, ker se mu je žena ta čas omožila z drugim.

— **Snaho ubil.** V Dobroselcih blizu Sarajeva je ubil Boško Pribanović v sredo svojo snaho Milko. Pognal ji je več krogel v prsa. Tako da je obležala mrtva, potem je pa pobegnil.

— **Pri slabi prebavi, slabokrvnosti,** shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščaji na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« voda izborna toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro prenese »Franz Josefovo« grenčico. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

arjev, česar jih nedvomno tudi nihče preveč ne sili.

— **lj Hodniki ob Resljevi cesti.** Tlakovanje je že tako napredovalo, da bo približno čez teden dni tlakovana vsa Resljeva cesta, a včeraj je bil tudi komisiji ogled zaradi naprave novih hodnikov, ki jih še ni pred vsemi hišami. Manjka ga pa tudi pred mestno planino in pred stanovanjsko hišo drž. železnice. Vsi hišni lastniki so bili zadovoljni, da se hodniki napravijo na njihove stroške, le en posestnik je ugovarjal, češ, da je pred njegovo hišo že bil hodnik, pa so ga razkopali. Ker bi bil pa trotoar, ki bi segal prav do ceste, preširok, bo od hodnika na obeh straneh zgrajen do ceste makadamski tlak, da na Resljevi cesti ne bo več blata, na granitnem tlaku se pa tudi ne bo tako razvijal prah, kakor na dosedanjih posuti cesti. Urejeni bodo tudi novi uvozi. Z ureditvijo Resljeve ceste dobimo zopet moderno prometno žilo, ki veže Gorenjsko mimo glavnega kolodvora in čez Poljanski most po Strelški ulici in pravkar razširjeni in tlakovani cesti Za Gradom z Dolenjsko, kar je največjega pomena za avtomobilski promet iz drugih banovin proti Gorenjski.

— **lj Pomožna akcija** v mestu Ljubljana, ki je pričela z intenzivnim poslovanjem v prid brezposelnim delavcem in drugim revežem, bo priredila dne 3. in 4. decembra poseben »Nabiralni dan«, katerega bodo mestni delavci nabirali prostovoljne darove po mestu za svoje tovaršne, ki so brez posla in zaslužka. V ta namen bo treba v mesecu novembru opozorjati občinstvo na »Nabiralni dan«.

— **lj Na anketi za banovinsko pomožno akcijo,** ki smo včeraj poročali o njej, je za Strokovno komisijo poročal in prečital deklaracijo odbornik g. Jakovina, za Jugoslovansko strokovno zvezo je pa govoril g. Lombardo, ne pa narobe, kakor so pisali listi.

— **lj Lukovno gledališče Sokola I. a. Taborn** otvorilo letošnjo sezijo v nedeljo 13. t. m. ob 16. s pravilno igrjo v 4. dejanjih »Začarani gozdi« v priredbi dr. Laha. Vsebinska igra je pestra in zelo zanimiva ter zadovoljuje okus mladih in odraslih. Upizorila se je že pred šestimi leti z velikim uspehom, kot otvoritvena predstava prvega sok. lutkovnega gledališča in je žela splošno priznanje. Igra je na novo inscenirana in polna novih domislekov. — Zima je pred durmi. Deča se ne more več zateči v prosto prirodo. Zato toplo priporočamo staršem, da jo izroče v zimskem času pravilnemu svetu, v katerem bo dobila vzgojni življenjski pouk in razvedrilo. Malčki, posetite naše gledališče v obilnem številu, da vam bo ob splošnem razumevanju naših stremiljenj nudilo ob nedeljah nepriljubljeno zabavo.

— **lj Sokol I. Ljubljana-Taborn** praznuje letos 25letnico obstoja. V soboto 19. t. m. bo ob 20. slavnostna akademija. Pri slavnostni akademiji sodelujejo vsi društveni telovadni oddelki, godba Sokola I., mešani zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom br. Zorka Prelovca in »Slovenski vokalni kvintet«. V nedeljo 20. t. m. pa bo ob 20. koncert godbe Sokola I. po koncertu pa družabni večer s plesom. — Bratje, sestree! 25 let trdega a uspešnega dela je že za nami. Kolikokrat smo s strahom zrlji v društveno bodočnost? Snidemo se zopet vsi ob društveni 25letnici in dokazimo ponovno trdno vez, ki je vedno družila Taborsko članstvo. — Zdravo!

— **lj Davno predavanje.** V sredo 16. t. m. bo predaval ob 8. uri zvečer v dvorani Trgovske doma sodnik Upravnega sodišča g. dr. Likar iz Celja o ugotavljanju davčne osnove za pridobitno in davek za poslovni promet. Zbornica za TOI v Ljubljani vabi vse trgovce, obrtnike in industrije, da se tega važnega predavanja polnoštevilno udeležijo.

— **lj Sokol Ljubljana-Siška** priredi drevo ob 20. v Sokol. domu predavanje s filmom »Življenje na deželi«. Vstop prost. Vsi bratsko vabljivi.

— **lj Delavski oder »Svobode«** vpizorji v nedeljo 13. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice tragedijo slovenskega dekleta Remčeva »Magdo«. Režija Delakova. Pridite in ogledite si to lepo zgodbo. Vstopnice po 10, 8, 6 in 4 Din.

— **lj Prvo poljudnoznanstveno predavanje** Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo se vrši danes, v petek 11. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Avtor znanje »Ljudske astronomije« g. dr. Lavoslav Čermelj bo predaval o novjših odkritjih v vesolstvu. Ogromne, nam težko polnjljive razdalje nam bo tolmačil ob primernih lepih zgledih. Prav tako bomo pa zvedeli novejšo teorijo o postanku svetov, zlasti o pomenu spiralnih megel za te teorije. Ob 40 skiptičnih slikah nam bo olajšal razumevanje za te prevaze in zanimive probleme. Vabimo prav vse, ki se za stvar zanimajo na obilen obisk. Za kritje stroškov se bo pobirala nizka vstopnina, in sicer za sedeže po Din 4, za stojlišča po Din 2.

— **lj Združenje trgovcev v Ljubljani** vabi p. t. člane na predavanje, ki ga bo imel g. dr. Likar, sodnik upravnega sodišča v Celju o ugotavljanju davčne osnove za pridobitno in davek na poslovni promet. Predavanje se vrši v veliki dvorani Trgovske doma v sredo 16. t. m. ob 8. zvečer. Predavanje bo za vsakega trgovca važno in poučno, zato naj se ga vsak udeleži. — Predsedstvo.

— **lj Otroške nogavice,** rokavice in razne pletenice, kupite dobro pri trvdži Karničnik, Stari trg 8.

— **lj Neimenovani daruže za društvo** ml. pih 100 Din in za brezposelne 100 Din v počastitev spomina pokojnega akad. slikarja g. Alojzja Malota.

— **lj Pozdravni večer** novemu poštnemu direktorju. Ljubljansko pošto telegrafsko in telefonsko osebo priredi v nedeljo 13. t. ob pol 8. zvečer v veliki dvorani restavracije »Zvezda« v Ljubljani na čast svojemu novo imenovanemu šefu dravske pošte direktorje g. dr. Janku Tavzesu pozdravni večer. Na to proslavo se vjdno vabijo vsi aktivni in upokojeni p. t. t. nameščenci dravske banovine. Prireditelji.

Beli zobje: Chlorodont

— **lj Nov film ZKD.** V nedeljo 13. t. m. bo predvajala ZKD premijero filma »Opasnosti lahkomišelnosti ljubne« film, ki ga že danes pričočamo V filmu, ki nam predočuje že posledice lahkomišelnosti in vetrenjaštva v ljubezni, nastopa Marlene Dietrich in kot njen zapeljivec Willy Forst. Film, ki ima za odrasle mnogo poučnega, je mladini neprimeren. Premiera bo v nedeljo ob 11. dop. v prostorih Elitnega kina Matice.

Veliki malomeščani smo

Marsikaj se našim strokovnjakom posreči, le Ljubljancema ne morejo predelati

Ljubljana, 11. novembra
Ljubljana prav hitro napreduje in iz dolge vasi prav naglo postaja čedno in moderno malo vele mesto, da jo je vsakdo vesel, kdor jo po nekaj letih spet vidi. Vse nam prenove, preurede in olepšajo naši inženjerji in arhitekti, ki so razširili Ljubljano že daleč po okolici in jo potegnili tudi nazvgor prav pod oblake. Prijazno higijensko in tudi prijetno je postalo naše mesto ter z vedno hitrejšim tempom vsak dan se postaja, le nekaj se vsem umetnikom in strokovnjakom ne posreči. Predelati Ljubljancema.

Nametu, da bi bil končno že vendar majhen velemeščan, je še vedno velik malomeščan. Prav neprijetno in sitno je človeku, ko te dobohoten tujec po najodkritostnejši pohvali mesta prav nežno in delikatno opozori na neko našo velemalomeščansko lastnost. Vsač dober in odkrit naš prijatelj namreč z obžalovanjem in z opravičevanjem ugotavlja našo tipično zabavljenost proti vsakemu našturu in sploh proti vsakemu novemu podjetju, pa naj bo projekt še tako lep, delo še tako koristno.

To tipično in uprav poklikno zabavljanje pa prav nič ni velemešno, temveč — veleabderitsko, ki je Ljubljani že zelo mnogo škodovalo, ker je preprečilo že marsikaj lepih načrtov in še vedno dela škodo, kajti vsak, tudi najlepši projekt mora najprej premagati to laiško zajedljivost.

Tako je Ljubljancem mrcvaril Vegovo ulico, tako je zlobno smelil Zoisovo cesto in regulirani Senjaskovski trg, tako je skušal preprečiti razširjenje soteske ob Luckmanovi hiši v Gradišču, kjer se nam je odprla z umaknitvijo ene same hiše najmodernejša perspektiva in najimpozantnejša cesta v Ljubljani, ki teče skoro v ravni črti s Posavja po Tyrševi cesti mimo ponosnega nebotičnika dalje po Selenburgovi ulici in Kongresnem trgu med Zvezdo in prekrasno nunsko cerkvijo prav do drame in se bo vila še dalje čez Rimsko cesto in po Gorjupovi ulici mimo Tehniške srednje šole ter čez Mirje prav do Gradašče, ko bo mogoče še odbiti ogal Rimske ceste in Gradišča. Če se ozreš proti severu, se ti zablišče planine, a obrni se proti jugu, pa ti zapre pogled temni Krim! Tudi Zvezda bi bila danes že mnogo lepša, kakor je prekrasna Vegova ulica, ali njeno prepotrebno pomladitev so prestrigli nepremišljeni in nerazodni jeziki profesionalnih ljubljanskih kritikastrov. Tako tudi sedaj hoče ta bolesta in na žalost Ljubljancem tipična, zlohotna ter-

domišljava naša jezikavost preprečiti načrti zavidave tistega ozkega jezika med Poljansko cesto in Kopitarjevo ulico ob Perdanovem dvorišču, kjer je pred potresom stal prosuli »Peglezn«. Kakor bi se režala škurbasta baba, tak je sedaj vhod s Krekovega trga na Poljansko cesto. Hvaležni bi morali biti sosedje in vsi Ljubljancema tistemu, ki se je v njegovi glavi porodila srečna ideja, naj se ta grda luknja, ki kvari okolico, zaziada. Pomislite, kdaj je bil potres, in lahko izračunate, da se je ta pametna misel zabliskala šele čez več kot 30 let!

Ali ljudje, ki si s svojimi kratkovidnimi laiški očitji nič predložiti ne morejo, kako je ta zavidava že samo za ureditev, ne samo za olepšanje vse okolice potrebna, ti pa sedaj kriče na župana in na ves magistral, da se razlega po vsej deželi.

Projekt nove stavbe je čudovito lep in posloje se bo spojilo z miljejem okolice, kakor bi iz nje sam izrastel najstijeti kristal naše arhitektonske umetnosti. Pod obokom bomo hodili v idilično kapiteljsko ulico, ki sedaj zija kakor grapa izpod groblja »Peglezn«, monumentalna ozka hiša najplemenitejših linij bo pa s kipom na ozkem pročelju, kjer ne bo nobenega okna ali odprtine, zaključevala Poljansko cesto in s svojo prikupnostjo vabila vanjo.

Ze ime projektanta jamči za najvišjo estetsko vrednost načrta, ki je v resnici tudi zares genialno posrečen. Dostojanstvo mestnega načelnika pa garantira, da bo župan že znal varovati zakoniti postopek, sicer pa o tem sklepajo občinski svet in druge instance. Kadarkoli je kdo zaprosil za »dstop občinskega sveta, se je vedno postopalo tako, kakor je bila zadeva rešena sedaj. Zakaj naj bi se torej vprašanje sedaj reševalo drugače, kakor vedno, zlasti ker je eminentne važnosti za olepšanje mesta.

Predvsem naj bi bila okolica hvaležna, da dobi tako monumentalen okras, vsa javnost naj pa končno spozna, kako žalostno, da izbruhne takoj staroverska »flovšarija« in zabučje tisti trenutki viharji neutemeljene zabavljanja, kadar se porodi dobra, lepa in koristna ideja. Preverjeni smo pa tudi, da v običaj tako vsestransko popolnem projektu tudi občinski svet, ki je vedno cele v najklojlivejših vprašanjih našel srečno rešitev, ne bo nasledel kverkulantom, ki vsako lepo stvar presojajo s svojega nestrokovnjškega, zajedljivega stališča.

Bodimo velemeščani in ne poslušajmo velikih malomeščanov!

Iz škofje Loke

— **Nov grob.** Ob izredno lepi udeležbi sorodstva, prijateljev in ostalega prebivalstva so pokopali v sredo dopoldne na škofjeloskem pokopališču 78letnega poljedelca g. Tomaža Hribenčiča doma s Suhe. Mož je bil do zadnjih dni prav čvrst, ko se je prehladil in je pljučnica uničila življenje priljubljene Sušana. Ohranimo ga v lepem spominu, preostali nam so žalje.

— **Občinski proračun in proračun ubožnega sklada** mestne občine škofjeloske sta od župana sestavljena in na vpogled med običajnimi uradnimi urami v občinski pisarni Morebitne ugovore je vlagati v predpisnem roku.

— **Otvoritev francoske čitalnice.** Francoski krožek, ki ga vodi prokurist g. Čiro Lendovšek, je kljub vsem težavam prav pridno na delu. Krožek je otvoril svojo čitalnico v Gasilskem domu in so članom na razpolago nekatere francoske revije in listi. Tudi z rednimi francoskimi tečaji so pričeli. Začetniki, ki jih uči učitelj g. Janko Sicerli, imajo predavanja ob torh od 19.30 dalje in ob četrtkih od 19. dalje, lanski letnik pa vodi dr. Vilko Fajdiga ob ponedeljkih in četrtkih, vsakokrat ob 20. dalje. Letos se je prišlo prav zadovoljno število novincev, kar kaže, da se zanimanje za francosčino v škofji Loki čedalje lepše širi.

— **Sreška izpostava se preseli.** Že ob otvoritvi sreške izpostave v škofji Loki se je poudarjalo, da uradni prostori ne bodo mogli trajno zadovoljiti. Perečo zadevo so vzeli letos ponovno v pretres. Pristojni činitelji so se odločili za preselitev izpostave v stanovanjsko hišo dr. Toneta Jamarja na Mestnem trgu. Urad bo aastanjen v vsem prvem nadstropju z razgledom na Glavni trg in proti Suhi. Upajo, da bodo z novimi prostori bolj zadovoljni, ker so večji. V decembru bodo sode primerno preureddi, izpostava pa se preseli najbrž z januarjem 1933. Prvotna misel, da bi se premestilo izpostavo v staro šolo je padla v vodo, ker bi veljala adaptacija te zgradbe čez 100.00 Din, ki pa jih občina nima.

— **Priznanje delu.** Poverjenik Vodni kove družbe za škofjo Loko g. Humer Jamez iz Klobovsve ulice se je prav poteno potrdil, da nabere čim več članov. Njegov trud je bil poplačan z lepim uspehom. Število članov je letos celo višje od lanskega in znaša 110.

— **Trikrat nagrajen.** Okrajne kmetijske razstave v Kranju se je udeležil tudi posestnik Jamnik Janez iz Pungerta v

zminški občini. Jamnik je razstavil razne vrste jabolk, slamo raznih žitnih in detelj. Prireditveni odbor je nagrajdi Jamnika s trojnim priznanjem. Dobil je motilno, vile in okopalnik.

— **Čigavo je damsko kolo?** Sin posestnika Jenka iz Lipice štev. 7, 12letni Kocjan, si je hotel narediti novo bezgovo puško. Stikal je po Traškem grabnu za primernim lesom. Nenadajeno pa je opazil fantič sredj gošče za neko skalo balanco od kolesa, ki je samo malo gledalo iz mahu. Kocjan se je kako pak za stvar zaval in je na svoje največje začudenje ugotovil, da ima pred seboj celo damsko kolo, ki ga je neznan tat v vsej velikosti prekril z mahom. Deček je mah z biciklja odstranil in peljal kolo na dom v Lipico.

Domači so vso zadevo prijavili orožnikom, ki bodo skušali dobiti vsaj lastnino kolesa. Kolo je moralo biti v gozdu že precej časa, ker so posamezni deli hudo zarjaveli in je videti tudi pnevmatika uničena.

— **Iz drobne kronike.** V nedeljo so se spoprijeli na Krizni gori neki fantini. Hudega ni bilo v splošnem nič, le eden izmed udeležencev je odnesel lažje telesne poškodbe. — Do stičnega nastopa je prišlo na Kolodvorski cesti. Raztogoteni mladenček je udaril drugega tako močno po uših, da mu je izbil zob. — Malo senzacijo je imela škofja Loka v sredo. Po mestu je rogovičil precej siten pijanček in je nadlegoval ljudi po javnih lokalih. Ker možakar je ni dal miru, ga je hotel mestni stražnik aretirati, čemur se je seveda on uprl. Nasilnež je pustil stražniku suknjč in jo je ubral preko Grabna na Spodnji trg. Pa ni imel sreče. Tu je prišel v roke slučajno prisotnemu orožniku. Pijančeka so posadili na hladno.

Dve škotski.

Gospa Mac Gee je umrla. Gospod Mac Gee, škop, kakor so vsi Škoti, gre narodeč veneč. — Lahko je docela preprost, — pravi. Koliko bo pa stal?

— 5 šilingov, gospod. trak pa tudi pet šilingov.

— Trak ni nujno potreben, pravi Mac Gee, moja stara je zadnje čase že itak težko čitala.

Mr. Mac Kravat je izgubil po kratkem in srečnem zakonu svojo ženo. Najbolj ga je pa bolelo, da je narodel malo pred njeno smrtjo vizitke skupno zase in za ženo. Brž je sklenil prečrtati na vizitki »in ženac«. Čez leto dni se je pa znova oženil in bil je znova v škripcih, ker vizitk ni mogel rabiti. In kaj je storil? Nekega večera je sedel in napravil pod prečrtani besedi nekaj pik.

P. Decourcelle:

99

Prokletstvo ljubezni

Roman.

Niti vratar ni imel poguma povedati mu, da je njegov odhod nekaj izrednega. Edino, kar je spravil iz sebe, je bilo:

— Če mladi gospod želi, da sluga spremlja... Justin je baš prost in bi lahko šel z vami...

— Ne, ni treba. — je odgovoril Miček odločno. — saj se takoj vrnem. Odpri je vrata, toda komaj je prestopil prag, je prebledel in se pripravil skočiti.

Nekaj korakov od hotela je namreč zagledal Slimaka, kako stoji za brusom in brusi nož.

Brus je stal pod točilnico in k sreči je stopil tisti hip iz nje gospodar, ki je začel govoriti z dozdevnim brusačem: Slimak se je obrnil k njemu, da bi mu odgovarjal.

Miček je porabil to priliko, hitro je skočil na drugo stran ulice in zbežal, ne da bi ga bil Slimak opazil.

Slimak je res še vedno stražil d'Alboizov hotel in koval svoj načrt; čakal je samo še ugodnega trenutka, da bi mu priskočilo na pomoč srečno naključje in mu pomagal do cilja.

Ta čas je prišel njegov pajdaš. Tistega jutra sta popila lopova v svojem brlogu na tešče steklenico žganja, da bi bilo prijateljstvo še bolj zalito.

Za žganje sta dala zadnji denar, kar ga je bilo še ostalo od prodaje komedijantskega voza.

Zefyrina je seveda pomagala izprazniti steklenico. Tudi Claudineta so povabili, da bi z njimi trčil.

— No, napravi še ti požirek, fante, — je dejal Panoufle dečku; — čez mesec dni boš lahko trkal k večjemu še s črvi in krsti.

Ubogi deček je res strašno kašljal in vsako jutro ga je kašelj tem bolj mučil, ker je prebil noč za nočjo v tem vlažnem brlogu.

Pojdi se na nadihat svežega zraka, pojdi, to ti bo dobro delo; nas vsaj ne boš motil v kramljanju, — mu je prigovarjal Panoufle.

— To je res, — je pritrdila Zefyrina. — Če te nisi za nobeno rabo, pojdi vsaj beračit. Tako bo tvoja bolezen vsaj za nekaj dobra in boš vsaj malo pomagal svoji rodbini.

Tako so Claudineta vsako jutro zapodili z doma. Ubožec je taval po ulicah, ves objokan je nastavljal roko mimo dočim, med naliivi ali snežnimi meteži se je stiskal za vrata in mislil na prijatelja Mička, ki so ga že drugi ločili od njega in ki o njem že dolgo ni imel nobenih vestí.

Vračal se je v svoj strašni brlog le, če sta ga prisilila mraz in glad. Doma je navadno takoj smuknil pod svoje čunje, ki so pokrivala njegovo trdo ležišče, in dolgo je sanjal odprtih oči.

— Tako životarenje pa res ni vredno piškavega oreha, — je godrnjal Panoufle, — otroka smo izgubili, dohodki se krčijo...

— Ah, — ga je prekinila Zefyrina, — za teden dni smo z denarjem še preskrbljeni.

— A Claudinet ne bo več dolgo živel, — je pripomnil Slimak, — po njegovi smrti bomo pa itak podedovali.

— Že mogoče, toda to so samo domneve. Treba je misliti na vse. Jaz se dolgočasim, če ni nobenega dela, — je ugovarjal Panoufle. — V naših časih trgovina ne gre... Omejil sem se na trganje umbov električnih zvoncev po kmetih... A ti lopovi na

borzi so potisnili cene medij tako navzdol, da tudi pri tem človek nič ne zasluži.

— Poleg tega je pa že pomlad na pragu, — je pripomnil Slimak. — Gospoda se vrača v svoje hotele.

— In konec bo moje obrti.

— To je res. Ah, bogme, zdaj pa vidim, da se bom res moral oženiti, je pripomnil Panoufle smeje. — Ne da bi mi manjkalo žensk, toda izbral sem si... no, oziram se po eni. Nesreča je le v tem, da me ona noče.

— Kaj, tako lepega fanta noče! — je vzkljnil Slimak ironično. — To ni mogoče.

— Tudi jaz sem miren, — se je zarežal cinično Panoufle. — Prepričan sem, da se bo dala pregovoriti. Treba samo počakati, da napoči ugoden trenutek.

— Ta čas pa... — Ta čas bi se pa rad lotil česa resnega. Recimo tisti d'Alboizov hotel, saj veš, ki si o njem oni dan govorili... Kaj ne misliš več na to?

— To, dragi moj, bo približno tako, kakor s tvojo staro, ki mežikala za njo... Treba je počakati priložnosti... Za enkrat se samo pripravljam...

— Vse to še daleč ni vredno toliko, kakor izgubljena pisma! — je menil Slimak.

Pri teh besedah je zaničljivo in srdito pogledal svojega pajdaša. Tisti hip je tudi Panoufle ošinil njega s pogledom, polnim jeze in ogorčenja.

Oba sta se obrnila in se delala, kakor da pijeta vsak iz svojega kozarca.

— Lopov nesramni, — je pomislil Slimak; — o, če bi se te mogel odkrižati!

— Le rogaj se mi, capin, — je pomislil Panoufle. — Motiš se, če misliš, da me boš pretental. Še danes se moram lotiti tega posla, da me ne prehitijo.

Na glas in na svoj način veselega fanta je pa pripomnil:

— Če se bomo tudi ves teden prepirali in zbadali, nam ne bo prav nič pomagano, ukradenih pisem ne dobimo nazaj... Ne mislimo več na to. Slimak, glej, da mi preskrbiš kakršnokoli delo. Saj veš, da lenobe ne pasem rad.

— Praviš, naj ti kaj preskrbim? — je dejal Slimak smeje. — Bogme, bodi prepričan, da mislim na to.

Brusač je izpraznil kozarec, vstal in krenil z brusom svojo običajno pot. Komaj je odšel, je Panoufle vstal. Sklenil je bil opraviti svoj posel kratko. Prihožnost je bila tu.

— Čuj, Zefyrina, — je dejal in sedel tesno k debeli baburi. — govoriva malo, toda tako, kakor se spodobi. Sedi. Nalij in poslušaj me...

— Kaj mi pa hočeš povedati? — je vprašala vedeževalka malo zbejana: takoj je ubogala Panouflla in znova napolnila oba kozarca.

— Ti še vprašuješ? — se je začudil Panoufle in ošinil nestvor s tistim zapeljivim pogledom, ki mu ni mogla kljubovati nobena lepota.

— Zopet komedija, a? — Ne reci komedija. Če pa pravim, da te imam rad!

— To praviš vsem ženskam.

— Če bi hotela, bi zadrževal to samo še eni; kateri, pa itak sama dobro veš.

— Saj sem ti že dejala, da nočem varati Slimaka.

— Torej ga imaš rada?

— Seveda, rada ga imam. Ti si fant od fare, to je res! Tudi mnogo lepši si od njega, kar je res, je res. Toda to ne zažostuje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Roosevelti v ameriški zgodovini

Dve veji — republikanska in demokratična — O novem prezidentu Amerike

Novi ameriški predsednik Franklin Delano Roosevelt je iz stare ameriške rodbine, ki ima dve veji, republikansko in demokratično. On pripada demokratični, drugo strujo je pa proslavil v ameriški politiki popularni »Teddy« — Theodor Roosevelt, ki je bil predsednik Amerike pred 30 leti.

Roosevelti holandskega izvora

Claes van Roosevelt, holandski pleme, se je izselil v Ameriko l. 1636. Njegov vnuk Johannes je ustanovil longislandsko vejo, ki je iz nje izšel Theodor Roosevelt. Drugi vnuk Jacobus je izbrisal iz svojega imena »van«, ker je mrzil plemstvo, naselil se je na Manhattanu v današnjem New Yorku, kjer je ustanovil rodbino, ki iz nje izhaja sedanji demokratični predsednik Franklin Delano. Franklinov prapradedek je ustanovil Bank of New York, prvo rafinerijo sladkorja v Ameriki, in začel je politično tradicijo rodbine kot senator l. 1786. Njegov sin James se je pečal bolj s trgovino, pridobil si je znatno premoženje v New Yorku in v Hyde Parku je ustanovil sedež svoje rodbine. Njegov sin Isaac II. se je posvečal samo znanosti in literaturi, dočim je bil njegov vnuk James II. — Franklinov oče — ugleden politik, političen prijatelj predsednika Clevelanda in diplomatski zastopnik Amerike v Evropi.

Osební podatki

Mož, ki je odnesel zdaj tako sijajno volilno zmago, je bil rojen 30. januarja 1882 v Hyde Parku. Star je torej 50 let. Njegovo krstno ime je Franklin, Delano se pa imenuje po svoji materi Sari, ki še živi in ki izhaja iz stare newyorške rodbine Delano. Rojen je bil baš v času, ko je začel njegov stric Theodor svojo politično kariero.

Franklin je študiral na znani šoli v Grotonu, na univerzi Harvard, in do vršil je študije tri leta prej, nego je predpisano, čeprav se je strastno bavil s sportom in je bil nekaj časa tudi kapitan nogometnega moštva. Kot 18letni mladenič je postal reporter lista »Crimson«, dve leti pozneje je pa začel študirati pravo na »Columbia Law School«, ki jo je dovršil v štirih letih, star 25 let. Že dve leti prej se je pa oženil s svojo sestrično Ano Eleanor Rooseveltovo, hčerko edinega brata Theodora Roosevelta, ki je bil takrat že ameriški predsednik. Iz tega zakona ima Franklin pet otrok, hčerko Ano Eleanor, poročeno Dalle, ter sinove Jamesa, Eliota, Franklina in Johna.

Politična kariera

Po zelo kratki juridični praksi je bil Franklin že l. 1910 izvoljen za senatorja kot demokratiški kandidat, postal je kmalu eden najodličnejših članov demokratske stranke. Njemu gre zasluga, da je postal Woodrow Wilson l. 1912 kandidat pri volitvah predsednika. Republikanski kandidat je bil takrat njegov stric Theodor Roosevelt in demokrati so si na kongresu v Baltimore zamenjali glave, kateri njihov član bi bil Rooseveltu najljubši. Na izbiro so imeli Clarka in Wilsona. Ko je prišel na kongres sedanji predsednik, znan po raznih šaljivih zgodbah, se je izjavil takole za Wilsona: Srečal sem Kermita (sin Theodora Roosevelta), ko sem krenil davi sem. Pop (Teddy) je molil, da bi demokrati imenovali Clarka. In te besede so odločile za imenovanje Wilsona, ki je bil izvoljen za predsednika. Frank-

lin je pa postal podtajnik v vojnem ministertvu.

Zdrav in krepak mož

Ko je bil Franklin letos 27. junija v Chicagu imenovan za predsedniškega kandidata, je slišal po radiu ta sklep: takoj je sedel v letalo in čez nekaj ur je že stal pred zborovanjem 30.000 delegatov in je v dolgem govoru sprejel kandidaturu. Njegov nepričakovani prihod je vzbudil pri mnogih pristaših občudovanje in takoj se ga je prijelo ime »leteči kandidat«. Ljudstvo pravi, da mora biti ameriški predsednik samo zdrav, krepak mož, kakor je Roosevelt, ki ga je neka newyorška zavarovalnica prav rada zavarovala za pol milijona dolarjev. V demokratiški stranki mu je pridobila največje simpatije njegova zvestoba do rodbinske tradicije, ki je bila že od začetka demokratična. Sele oče Theodora Roosevelta se je pridružil republikancem. Sin velikega Teddyja, Theodor Roosevelt II., sedaj generalni guverner na Filipinih, se je pa takoj, ko je zvedel za imenovanje svojega bratranca, ponudil predsedniku Hooverju, da bo vodil republikansko kampanjo proti njemu. Nič ni pomagalo, da so stale vdova po Teddyju in njena hčerka Alice skupno s Hooverjevo in Coolidgejevo soprogo ter vdovo Edisonovo na čelu odbora ameriških žen, ki je delal za ponovno izvolitev republikanca Hooverja. Sedaj je zmagala demokratska veja rodbine Rooseveltov.

Zapravljivčev roman

V berlinski aferi tihotapstva deviz je bil aretiran obenem z visokim uradnikom ministrstva za prehrano, tajnim svetnikom Tillichom, tudi dr. Borchardt, ki je eden največjih zapravljivčev in lahkoživcev, kar jih pozna povojna doba. Po svoji materi, rojeni Oppenheim, iz znane bankirske rodbine, je podedoval okrog 800.000 mark, pa jih je v kratkem času pognal in napravil še za nekaj stotisočakov dolgov. Ta čas se je seznanil s sinom znanega veleindustrijalca Thyssena, ki je bil pripravljen plačati njegove dolgove in mu posoditi še 100.000 mark, če bi mu Borchardt pripomogel do nakupa posestva njegovega starega strica ritmojstra Oppenheima, ki ga je bila zadela kap. Thyssen je vedel, da je vredno posestvo najmanj poldrug milijon. Ritmojster Oppenheim, ki ni hotel prodati posestva, je bil k temu prisiljen s pomočjo igralke Talianske, ki se je takrat proslavila v gledališkem delu »Stari Heidelberg«.

Thyssenovi cenilci so ocenili Oppenheimovo posestvo globoko pod pravo vrednostjo. Ta kupčija je spravila mladega Thyssena z njegovim očetom. Do takrat sta bila namreč oče in sin sprta. Borchardt je postal zaupnik mladega Thyssena in preskrbel mu je na njegovo bodočo dedščino več milijonov mark posojila. Stari Thyssen je pa pognal svojega sina in banko, ki mu je denar posodila, v konkurz. Za bagatelo je kupil stari terjatve banke in sinovo posestvo.

Potem se je mladi Thyssen sprl s Borchardtom in ga onemogočil v berlinski družbi. Borchardt je za to javno oklofutal Thyssena in sledil je dvoboj, ki je čast obeh junakov opral. Tudi po vojni so šli skozi Borchardtove roke milijoni, ki pa od njih ni ostalo nič. Na zadnje je prišel Borchardt v konkurz in preselil se je iz Nemčije na avstrijsko-italijansko mejo.

Čudna pot belega medveda

»Berliner Tageblatt« priobčuje zanimivo zgodbo: Slavni nemški letalec in konstruktor Udet je organiziral filmsko letalsko ekspedicijo v polarne kraje. Filma iz življenja v polarnih krajih bi pa ne mogli izdelati brez polarnih medvedov. S polarnimi medvedi v filmu pa ni tako lahko, kakor z drugimi zvermi, ki jih lahko pode gonjači pred filmsko kamero. Kdo bo skakal po ledenih gorah in podil bele medvede? Ekspedicija je pa hitro našla izhod iz košljivega položaja. Sklenila je obrniti se na Hagenbecka s prošnjo, naj bi ji posodil belega medveda, da bi ga vzela s seboj. Prišla je Hagenbecku, da potrebuje krotkega belega medveda, ki ne požre preveč in ki bi bil pripravljen za vlogu v filmu. In Hagenbeck je izbral lepega belega medveda iz cirkuške skupine, ki zna lažiti čez zapreke in lepo sedeti na zadnjih tacah. Gotovo se je medved žudil, ko je naenkrat prišel v kraljestvo večnega snega in ledu.

To pa ni edini primer izposojanja živali iz Hagenbeckovega živalskega vrta. Hagenbeck dobavlja tudi gamse v Alpe, maroškem sultanu je pa dobavil leva, slona in belega medveda. Pod vročim afriškim solncem sta pa lev in slon čez tri tedne poginila, pač je pa vzdržal vročino beli medved.

Romeo v ječi

Tudi pri nezvestobi enega izmed zakoncev se da ohraniti do gotove meje dostojnost. To se je pokazalo pred pariškim sodiščem, kjer se je zagovarjal trgovec Alfred Gidet, obtožen, da je nevarno ranil svojega odjemalca Duponta. Priče so izpovedale, da je bil Dupont zelo dober Gidetov odjemalec in se je zaljubil v Gidetovo ženo. Trgovec se je s tem filozofsko sprijaznil, poplaval je in kvartal z Dupontom. Toda sčasoma so začela Dupontova naročila izostajati in tudi njegova ljubezen do trgovčeve žene se je začela ohlajati, kajti ta čas se je bil zaljubil že v drugo. To trgovcu ni bilo všeč. Menda mu je imponiralo, da je bil Dupont zaljubljen v njegovo ženo.

Pa tudi žena sama ni bila nič kaj navdušena, da jo moderni Romeo zamenja zaradi druge. Plakala je in očitala Dupontu, da ji je nezvest. Potprežljivi trgovec je kot galanten vitez slednjič sklenil oprati družinsko čast. Nahrnil je Duponta, sprla sta se in nazadnje je varani, toda zvesti mož zabol del svojega nasprotnika z rapirjem, ki ga je nosil skritega v palici. Romeo je ležal tri tedne v bolnici, trgovec bo pa moral sedeti 13 mesecev v zaporu, kajti sodišče ne pozna razlike med norci in vitezi.

Rusija ima 163 milijonov prebivalcev

Sovjetska Rusija šteje zdaj po uradnih podatkih 163.166.000 prebivalcev. Število prebivalstva Rusije stalno narašča. L. 1897 je štela Rusija 106.400.000 prebivalcev, leta 1914 139.300.000, leta 1928 150.400.000, lani pa že 160.400.000. Leta 1913 je bilo rojenih v Rusiji 2 milijona in 300.000 ljudi več, nego jih je umrlo, predlaskim je pa znašal prirastek že 3 milijone.

Mest, ki štejejo nad 100.000 prebivalcev, je v Rusiji 46, mest od 50.000 do 100.000 prebivalcev 66, od 20.000 do 50.000 pa 180.

V teh težkih časih ne gre.

Predavatelj: Eno je res — ženska neprestano potrebuje nege in pozornosti. Če bi bili možje napram svojim ženam po svatbi enako galantni, kakor pred svatbo, bi bilo manj ločitev.

Glas iz občinstva: Zato pa več konkurzov.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje dobavo

srebrnine, porcelana, steklenine in namiznega perila za kavarno v nebotičniku.

Zapečatenе ponudbe je vložiti do 21. t. m. do 10. ure dopoldne v vložišču podpisanega zavoda.

Podloge za razpis se dobijo v vložišču zavoda med uradnimi urami v Gledališki ulici št. 8/III.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Večja množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znaklo! — Na vprašanja brez znank se odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

GLASBA

POZOR! PEVSKA DRUŠTVA in šole! Harmonije od Din 2000 in pianine od Din 10.000 naprej dobavlja tvornica klavirjev Iv. Kacin, Domžale. — Zahtevajte cenik! 4256

POSODJAMO

plošče in gramofone »SLAGER« Ljubljana, Aleksandrova c. 4 (prehod »Victoria« palače)

STANOVANJA

MIREN KOTIČEK za solidnega gospoda. Soba s posebnim vvhodom in elektriko. — Vič 148, ob Cesti na Brdo. 4260

NEPREMIČNOSTI

STAVBNO PARCELO krasno, v bližini kolodvorja Vižmarje prodam. — Pojasnila v Vižmarjih št. 100. 4254

LOKAL V CELJU

iščem v Aleksandrovi ulici, Kralja Petra cesta ali na Glavnem trgu. — Ponudbe na naslov: Črepišek, Celje. 4255

RAZNO

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA — MODA ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

BEZOPOPRAVLJALNICA

popravlja čevlje hitro in poceni. — Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4, dvorišče. 91/T

VINO

prvovrsten lašten pridelek letnikov 1930 in 1932, v vsaki množini proda veleposestnik Ed. Supanz, Pristava. 4253

JUGOSLOVENKA

nad 25 let stara, z znanjem angleškega jezika, dobi službo. Takojšnje ponudbe na naslov: Geršak, Ples 1, Sv. Peter pod Sv. Gorami. 4258

MORSKE RIBE

Danes v večji izbiri, kakor tudi druga jedila; vina prvovrstna. — Se priporoča

GOSTILNA LJUBLJANSKI DVOR, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28

EPIDEMIJA »JO-JO!«

Veletrgovci, trgovci, trafike in knjigarne, nabavite si takoj najnovejši šlager sedanosti »Jo-Jo« v raznih izpeljavah od: Samoprodaje za dravsko hanovino, Vitomir Dolinšek, Celje, Kralja Petra cesta št. 33. — Sprejem prodajalce in zastopnike. 4240

GAJEV HRAM

Danes in jutri sveže morske ribe. Točijo se: stara in nova sladka vina; cene od Din 10.— do Din 16.—. — Se priporoča M. L. Rebec. 4262

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo družba z o. z.

J. HLEBS

pleskarstvo in soboslikarstvo LJUBLJANA, Mestni trg 19 ali Cankarjevo nabrežje 21. Telefon 070. 4242

SLUŽBE

PRVOVRSTNO VEZILJO ZA CVETLIČARNO

iščem za Zagreb. Ponudbe na Interklam d. d., Zagreb, M. sarykova 28 — pod br. P-2653.

KOT GOSPODINJA

ali kuharica, najraje na Kranjskem, išče službo 32 let stara, poštena in v vsakem oziru zanesljiva. Nastop takoj ali pozneje. — Mici Bidovec, Studenci-Maribor, Bolfenkova ulica 30, pri Vraniču. 4241

DOPISNIKA ILI DOPISNICO perfektno hrvatskog i njemačkog, tražimo za odmahnji nastup. Prednost imaju oni, koji su već bili u drvarskoj struci u tom svojstvu. Izcrpne ponude sa naznakom platežnih zahtjeva, te fotografije umoljiva se na Toth d. d. trgov. drva, Bačka Topola, Dunavska banovina. Za slučaj nameštenja nadoknadujemo putni trošak. 4242